

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 19/2005
11.3.2005

Asia: Kirjallinen varoitus

Päätös johon haetaan oikaisua

Sisäasiainministeriön ylijohtajan päätös 19.2.2004, jolla määräaikaisena ylitarkastajan sijaisena toimineelle X:lle on annettu kirjallinen varoitus.

Varoituksen perusteet

Alueiden ja hallinnon kehittämisosaston oikeusyksikön päällikkö lainsäädäntöjohtaja A oli 15.9.2003 kiinnittänyt X:n huomiota siihen, että X:n oma käytäntö, lähtö perjantaisin ennen kello 15.00 oli vastoin ministeriön päätöstä työajan käytöstä. X:n työajan seurannassa ajalla 1.10.-28.11.2003 ilmeni, että hän oli lähes jokaisena työpäivänä poistunut merkinnällä työasia-ulos ja useana työpäivänä tullut työpaikalle merkinnällä työasia-sisään. Mainitut merkinnät tarkoittavat, että hänellä lähes joka aamu- ja iltapäivä oli ministeriön ulkopuolinen kokous tai vastaava tilaisuus. X:lta pyydettiin 10.12.2003 mennessä selvitystä siitä, mitä työasioita hän on kunakin aamu- ja iltapäivänä hoitanut silloin, kun hän ilmoittanut olevansa työasiassa talon ulkopuolella. X ei ole antanut pyydettyä selvitystä.

X:lle on 16.1.2004 annettu tilaisuus antaa varoitusesityksen johdosta kirjallinen selvitys 22.1.2004 mennessä. X on selvityksenä työajan käytöstä maininnut, paitsi useita käyntejä Z-kadulla, 15 virastoa tai muuta kohdetta, joissa hän on käynyt työasioissa Q-kadun ulkopuolella sekä 15 henkilöä, joita hän on tavannut työasioihin liittyvissä neuvotteluissa. X on pitänyt epäasiallisena sitä, että ainoastaan häneen kohdistetaan kellokortti-seurantaa ministeriössä.

Varoituspäätöksessä katsotaan, että varoitusta koskeva asia on ratkaistava ministeriön työjärjestyksessä säädetyn mukaisesti eli asian ratkaisee alueiden ja hallinnon kehittämisosaston osastopäällikkö siitä huolimatta, että X:n on nimittänyt määräaikaiseksi vaativuustason 7 virkamieheksi kansliapäällikkö.

Ministeriön päätöksen mukaan X:lla on ajalta 1.10.-28.11.2003 työaikalis-
tassa 33 sellaista merkintää, joissa työaikaa on käytetty työasioissa muu-
alla kuin Q-kadulla. Alla on tämän vuoksi ollut perusteltu syy pyytää X:ltä
selvitystä työajan käytöstään. X ei ole vastannut selvityspyyntöön. X:n va-
roitusesityksen johdosta antaman selvityksen osalta päätöksessä tode-
taan X:n kalenterista ilmenevän, että hän on tavannut mainitsemiaan vir-
kamiehiä myös muulloin kuin aamu- ja iltapäivisin. X ei ole antanut selvi-
tystä siitä, mitä työasioita hän on kunakin aamu- ja iltapäivänä hoitanut
ollessaan työasioissa viraston ulkopuolella. Vaikka ei ole syytä epäillä
X:n käyneen mainitsemissaan virastoissa ja tavanneen mainitsemiaan
henkilöitä selvitystä ei ole pidettävä riittävänä. Ottaen huomioon X:n jo
syyskuussa 2003 saama huomautus työajan käytöstä hänen olisi tämän
jälkeen tullut erityisen huolellisesti seurata työajan käyttöään siten, että
hän pystyy vastaamaan selvityspyyntöön. Ministeriö katsoo X:n tältä osin
rikkoneen virkavelvollisuuksiaan.

Oikaisuvaatimus

Sisäasiainministeriön X:lle antama kirjallinen varoitus on poistettava lain-
vastaisena ja X loukkaavana.

X:lle on tarvittaessa annettava mahdollisuus kuulla todistajia virkamies-
lautakunnassa.

Vaatimuksen perusteet

Varoituksen antaminen olisi kuulunut kansliapäällikkö B:n toimivaltaan,
koska X on kansliapäällikön nimittämä virkamies.

C on ollut esteellinen tekemään varoituspäätöstä, koska hän ei ole ollut
suhteessa X:n hänen viranhoitonsa aikana eikä hän ole varoitusta anta-
essaan toiminut puolueettomasti ja asiallisesti.

A on ollut edellä kerrotuin perustein esteellinen tekemään esitystä varoi-
tuksen antamiseksi.

Sekä C että A ovat syyllistyneet harkintavallan väärinkäyttöön. X:n esit-
tämä kritiikki aiheutti heidän taholtaan vastatoimen.

X on antanut 5.12.2003 laatimansa ja allekirjoittamansa selvityksen mää-
räajassa eli 5.12.2003 Europa-kokoushuoneessa ennen Aluemuistio-
neuvottelun alkua A:lle. X on siinä selvittänyt työtehtäviään 1.10.-
28.11.2003. X ei siten ole rikkonut virkavelvollisuuksiaan. A on jättänyt
selvityksen tahallisesti huomioimatta.

A:n käyttäytyminen X:ää kohtaan on ollut epäasiallista. Työilmapiiri minis-
teriössä on huono ja varoitus on kostotoimenpide X:ää kohtaan siitä syys-
tä, että hän on arvostellut ministeriön henkilökunnan toimintatapoja.

Muiden ministeriön virkamiesten työajan käyttöä ei ole kontrolloitu samal-
la tavalla kuin X:n. Hän on joutunut epätasa-arvoisen kohtelun kohteeksi.

Varoituksen perusteena on tosiasiasa ollut henkilökemioiden yhteenso-pimattomuus ja kostonhalu.

X on toimittanut virkamieslautakunnalle lisäselvitystä oikaisuvaatimuk-seensa. Selvityksessä kerrotaan työtilojen epäasianmukaisuudesta sekä X:n pyrkimyksistä puuttua työpaikan epäkohtiin ja pyrkimyksestä saada siirto toisiin työtehtäviin.

Vastine:

Sisäasiainministeriö on antanut vastineen, jonka mukaan A kiistää saa-neensa X:n 5.12.2003 allekirjoittamaa selvitystä työajan käytöstä X:n oi-kaisuvaatimuksessaan ilmoittamassa tilaisuudessa tai muulloinkin.

Sisäasiainministeriön työjärjestyksen mukaan osastopäällikkö ratkaisee vaativuustasoon 7 kuuluvan ylitarkastajan nimittämistä koskevan asian. X:n hoitama virka kuuluu vaatimustasoon 7. C on nimittänyt X:n virkasuh-teeseen 4.6.2003 määräaikaisena kansliapäällikkönä. Tästä huolimatta ministeriö katsoo, että varoituksen antamista koskeva asia oli ratkaistava työjärjestyksen mukaisesti.

X ilmoittaa irtisanoutuneensa 8.3.2004 sisäasiainministeriöstä epätyydyt-tävien työolosuhteiden vuoksi. Tosiasiasa ministeriössä oli uusientyöai-kaseurannan laiminlyöntien vuoksi käynnistetty menettely X:n virkasuh-teen purkamiseksi välittömästi. X:n irtisanoutumisen vuoksi purkumenet-telyä ei jatkettu.

Vastaselitys:

X on antanut vastaselityksen, jonka mukaan ministeriö on virkamieslauta-kunnalle antamassaan vastineessa esittänyt uutena selvityksenä A:n 2.2.2004 antaman vastaselityksen X:n varoituksen johdosta antamaan vastineeseen. X ei ole kyseisestä vastaselityksestä kuultu, joten varoituspäätöstä tehtäessä on tapahtunut muotovirhe.

Virkamieslautakunnan on jätettävä sisäasiainministeriön esittämät varoi-tusesityksen jälkeiset seikat ja tapahtumat täysin huomiotta virheellisinä ja varoitustasoaan kuulumattomina.

X:lle ei ole tammikuun alusta 2004 virkasuhteen loppuun mennessä an-nettu lainkaan työtehtäviä. X:n on ollut pakko hakeutua pois ahdistavasta työympäristöstä. Hän on irtisanoutunut ministeriöstä saatuaan uuden työ-paikan valtion palveluksessa.

X on antanut A:lle 5.12.2003 selvityksen työajan käytöstään mutta A ei halua tätä myöntää.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Virkamiehen on virkamieslain 14 §:n mukaan suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Virkamieslain 24 §:n mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Toimivalta varoituksen antamiseen

Varoituspäätöksessä selostetun ministeriön työjärjestyksen 40 §:n 3 kohdan mukaan osaston päällikkö ratkaisee vaatimustasoon 7 kuuluvan ylitarkastajan nimittämistä koskevan asian. Saman pykälän 9 kohdan mukaan osaston päällikkö antaa virkamieslain 24 §:n mukaisen kirjallisen varoituksen muulle kuin valtioneuvoston, ministerin tai kansliapäällikön nimittämälle virkamiehelle.

Asiakirjoissa olevan nimittämiskirjan mukaan kansliapäällikkö C on 4.6.2003 nimittänyt X:n ylitarkastajan vaatimustaso 7 mukaiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen ajaksi 1.7.2003-1.9.2004.

C on kiistatta nimittänyt X:n virkaan määräaikaisena kansliapäällikkönä. Ottaen kuitenkin huomioon se, että nimitysoikeus työjärjestyksen mukaan olisi ollut osaston päälliköllä, ylijohdaja C:n on katsottava osaston päällikkönä olleen toimivaltainen antamaan X:lle virkamieslain 24 §:n mukaisen varoituksen.

C:n ja A:n esteellisyys

X on katsonut, että ylijohdaja C on ollut esteellinen antamaan X:lle varoituksen ja lainsäädäntöjohtaja A on ollut esteellinen tekemään esityksen varoituksen antamiseksi. X:n käsityksen mukaan C ja A ovat toimineet asiassa virheellisin motiivein ja kostoksi siitä, että X on arvostellut heidän toimiaan ja ministeriötä työyhteisönä. Asiassa ei ole ilmennyt seikkoja, joiden perusteella olisi selvitetty, että C ja A olisivat olleet hallintolain 27 §:ssä tarkoitetulla tavalla esteellisiä osallistumaan esityksen tekemiseen ja päätöksentekoon X:n varoitusasiassa.

X:n kuuleminen A:n vastineesta

X on katsonut, että varoituspäätöstä tehtäessä on tapahtunut kuulemisvirhe, koska hänelle ei ole annettu tiedoksi A:n vastaselitystä, jonka A on antanut X:n vastineeseen ennen varoituspäätöksen tekemistä. Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta ja antaa selityksensä sellaisesta selvityksestä, joka saattaa vaikuttaa asian ratkaisuun. A:n vastaselitys olisi tullut antaa X:lle tiedoksi ennen päätöksen tekemistä. Tältä osin asiassa on menetel-

ty virheellisesti. Koska A:n vastaselitys on kuitenkin varoituksen antamiseen vaikuttavilta osin riittävästi selostettu varoituspäätöksessä ja X on viimeistään virkamieslautakunnalle antamassaan vastaselityksessä voinut lausua mielipiteensä siitä, päätöstä ei tämän vuoksi ole syytä kumota.

Selvitys varoituksen perusteista

Sisäasiainministeriön asiakirjoissa olevan selvityksen mukaan ministeriön 21.11.2002 liukuvasta työajasta ja muista työaika koskevista periaatteista antaman päätöksen mukaan aamuliukuma on 6.30-9.30 ja iltaliukuma 15.00-19.30. Kiinteä työaika, jolloin kaikkien on oltava työpaikalla, jollei virkatehtävien hoito muuta edellytä on 9.30-15.00. Työaika tasoitetaan aamu-, ilta- ja lounasliukuman puitteissa. Liukua voi tilanteissa, joissa työtehtävät sen sallivat. Liukumiseen ei ole automaattista oikeutta.

Asiakirjoissa olevista työajanseurantaraporteista ilmenee, että ylitarkastaja X on ajalla 1.10.-28.11.2003 kiistatta lähes jokaisena työpäivänä poistunut merkinnällä työasia-ulos ja useana työpäivänä tullut aamulla työpaikalle merkinnällä työasia-sisään. X ei ole kiistänyt raporttien oikeellisuutta.

X:lta on pyydetty selvitystä asiasta 10.12.2003 mennessä. X on liittänyt asiakirjoihin 5.12.2003 allekirjoittamansa selvityksen ja väittänyt antaneensa sen A:lle samana päivänä. A on kiistänyt saaneensa selvityksen väitettynä päivänä tai muulloinkaan. X:lle on ennen varoituksen antamista varattu tilaisuus antaa selityksensä asiassa kirjallisena. X on maininnut selvityksessään useita virastoja, joissa hän on käynyt ja henkilöitä, joiden kanssa hän on neuvotellut. A on vastaselityksessään myöntänyt, että X:n työtehtäviin kuuluu käydä neuvotteluja työpaikan ulkopuolella ja hän on ilmoittanut olevan uskottavaa, että X on käynyt ilmoittamissaan virastoissa ja tavannut ilmoittamansa henkilöt. X ei kuitenkaan A:n käsityksen mukaan ole kyennyt selvittämään, mihin työtehtäviin neuvottelut ja tapaamiset kunakin päivänä ovat liittyneet.

X:lle on kiistatta 15.9.2003 huomautettu poistumisista perjantaisin ennen kello 15.00 ajalla 18.7.-12.9.2003 ja kehoitettu kiinnittämään huomiota työaikamääräysten noudattamiseen.

X on esittänyt kritiikkiä ministeriön työolosuhteista ja henkilösuhteista ja katsonut saaneensa varoituksen aiheettomasti kostoksi esittämästään kritiikistä. X on myös vedonnut siihen, ettei häntä ole kohdeltu tasapuolisesti muiden virkamiesten kanssa.

Ministeriö on vastineessaan selvittänyt X:n käyttäytymistä varoituksen antamisen jälkeen ja syitä, jotka johtivat virkasuhteen lakkaamiseen 8.3.2004 lukien.

Näytön arviointi ja johtopäätös

Selvitystä siitä, onko X antanut vaaditun selvityksen työpaikalta poistumisestaan työaikana asetetussa määräajassa ei ole ministeriön kiistäessä asian voitu saada. X on joka tapauksessa antanut selvityksensä ennen varoituspäätöksen tekemistä.

Ottaen huomioon X:n virkatehtävien laatu, on uskottavaa, että hänellä on ollut runsaasti työhön liittyviä neuvotteluja ja tapaamisia työpaikan ulkopuolella ja että hän on käynyt ilmoittamissaan paikoissa ja tavannut ilmoittamiaan henkilöitä työasioissa. Ministeriö ei ole tätä seikkaa kiistänyt. X:lle on kuitenkin jo 12.9.2003 huomautettu poistumisesta työpaikalta useana perjantaina ennen kiinteän työajan päättymistä ja kiinnitetty hänen huomiotaan työaikamääräysten noudattamiseen. X:n olisi tästä syystä tullut kiinnittää erityistä huomiota työaikamääräyksiin ja varautua esittämään selvitystä työasia-ulos ja työasia-sisään leimaustensa perusteena olleista työtehtävistä. Tämän vuoksi ja koska selvittämättömiä työmatka-ulos -kirjauksia on seurantajaksolla ollut lähes päivittäin ja työmatka-sisään -kirjauksia useana päivänä X:n esittämää selvitystä ei ole pidettävä riittävänä.

Työajan seuranta koskevien määräysten noudattaminen on virkamiehen velvollisuus. X:n on katsottava laiminlyöneen tämän velvollisuutensa siten, että sisäasiainministeriöllä on ollut perusteet virkamieslain 24 §:n mukaisen kirjallisen varoituksen antamiseen.

Asiassa ei ole selvitetty, että varoitus olisi annettu asiattomalla perusteella kuten esimerkiksi kostoksi X:n ministeriötä, sen työilmapiiriä ja virkamiehiä kohtaan esittämän arvostelun vuoksi. Selvittämättä on myös jäänyt, että X:n esimiehet olisivat varoitusta antaessaan syyllistyneet epätaasa-arvoiseen kohteluun.

Muiden kuin varoituksen perusteena olevien X:n väitteiden tutkiminen ei kuulu virkamieslautakunnan toimivaltaan.

Varoituksen antamisen jälkeisistä tapahtumista esitetyille selvityksille ei ole annettu merkitystä asiaa virkamieslautakunnassa ratkaistaessa

Varoituksen antamisen perusteet käyvät riittävästi ilmi asiakirjoista, joten suullisen käsittelyn toimittaminen virkamieslautakunnassa ei ole asian selvittämiseksi tarpeen.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § , 24 § ja 51 §
Hallintolaki 27 § ja 34 §

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja Heikki Jukarainen

Sihteeri Ulla-Maarit Heljasvuo

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Äijälä, A. Nieminen, M. Nieminen, Komulainen, Sipiläinen ja varajäsen Kuusama.